

Božič.

Dogodek, kateri se je pripetil pred 1907 leti v hlevu pri Betlehemu, je bil za tedanje dobo malenkosten. Na begu svojega rednika in matere, v bedi in pomanjkanju, narodil se je Jezus in le nekoliko ubozih pastirjev je pozdravilo tedaj ono bitje, katero je kasneje skoraj dva tisočletja na milijarde in milijarde ljudi častilo in slavilo kot odrešenika in osvoboditelja. Rojstvu niso prisostvovali niti mogotei niti bogatini in ako bi tedaj vedeli, kako se bode vsled rojstva Jezusa svet spremenil: oni bi Heroda gotovo prehiteli in slednjemu bi ne bilo treba ukazati pomoriti vse tedanje prvorojence.

Toda kar so mogotei in bogatini v prvih časih krščanstva baš vsled krščanstva izgubili, so si kasneje zopet pridobili potom zvižaje. Krasne nauke o medsebojni ljubezni ljudi so porabili v to, da so zamogli z njimi ljudi tisočletja izkoriščati in zatirati in s pomočjo njihovega slepega orodja se jim je posrečilo na milijone ljudi spraviti v pravo sužnjstvo.

„Tvoja vera ti je pomagala!“ Te krasne besede Izveličarja, s kojimi je razlagal svoje čudeže, služile so kasneje zatiralcem za formulo, s katero so pomirili vse one, ki so se skušali njim upirati. In še dandanašnji se v službah mogoteev, kraljev in cesarjev oznanjuje, da se mora verovati v mogotee. Kedor ne verjame, da mora na sveta biti bogastvo in kraj njegova siromaštvo, ta je v očeh teh ljudi slab človek. In ljudske mase so še vedno prepričane, da mora tako biti, ker tako nas uči zgodovina in ker tako je vedno bilo. Dokler pa ostane to prepričanje nespremenjeno, do tedaj se tudi izkoriščanje ne bode spremenilo. Kaj bi počeli kralji in knezi ter milijonarji, ako bi ljudske mase ne imele takega prepričanja? Milijonarji dobro vedo, kaj počno, ko povdarjajo, da jim je bogastvo izročil sam Bog, da ga za „druge“ ljudi upravljajo — pri tem si pa na tihem ko mislijo o navadnem ljudstvu, — šepetajo: vaša vera je NAM pomagala!

Pridi zopet k nam iz Tvojega prestola na desnej strani Boga Očeta, o Jezus Kristus, — pridi k nam na zemljo, da vidiš, kako tu izgleda 1907 let po Tvojem rojstvu. Oznanjeval si svete resnice proti bogatim, katerim si dejal, da zamore iti preje veličasti skozi šivankino uho, nego bogatin v nebesa. Toda oni se za to niso zmenili. Vse do današnjih dni prepuščajo oni nebesa onim, ki so za šivankino uho dovolj majhni in drobni, dočim skrbje sami za to, da uživajo že na zemlji neprestane dobrote in radosti... Naravno, oni grade Tebi cerkve in kapelice, toda le zato, da vzdržijo ljudstvo v prepričanju, da morajo imeti bogatini prvenstvo na zemlji. In potem pogledaj, kako je pravica na svetu! „Divja“ ljudstva v Afriki in drugod, ktera še niso imela prilike in sreče sprejeti Tvoje svete resnice in nauke, morajo krvaveti in umirati pod mečem — krščanskih čet, ktere jih nepopisno in na grozno barbarski način mučijo in trebijo, kakor da bi oni nesrečni narodi ne bili ljudje ustvarjeni po božji podobi...

In tako se dogaja in godi že cela stoletja — že dvatisoč let povsodi, kjerkoli se oglašajo mogotei z znamenjem križa, na katerem si Ti prolil Tvojo nedolžno kri, da odrešiš človeštvo. Baš oni, kateri povdarjajo in trdijo, da žive po Tvojih svetih naukih in resnicah, baš oni so bili najhujši morilci in so še danes. Amerika je namočena s krvjo narodov, ktere so morili Cortezovi in Pizarrovi vojski — in vse to pod krinko in napačnim razlaganjem najsvetejših resnic o medsebojni ljubezni ljudi. Spozabili so se celo tako daleč, da so pri tem zlorabili in se sklicevali na Tvoje sveto Ime, češ: „Kristus je tako ukazal!“ Oni so Tvoje namene okrenili in Tvoje nauke ponaredili ter tako spremenili cele vojske v nepregledne čete morilcev. Kri, ktera se je tekoma dveh tisočletij v imenu naše svete vere prolila, tako v starem, kakor tudi v novem svetu, zamogla bi napolniti globočine morja in velike pogorske doline. In še dandanašnji, v prosvetljenem dvajsetem stoletju se sklanjajo vsi mogotei, od evropskih cesarjev in kraljev pa vse do naših truštnjanov, na Tvoje svete nauke in resnice, kadarkoli žele, da bi prikriji svoja zasmotna dela...

LOUIS F. BERNKELER

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!

„Tvoja vera ti je pomagala“, dejal si bolnikom in nesrečnikom, ktere si rešil in ozdravil. Toda milijonom ljudi v vseh deželah sveta in nečestvilnim narodom, katerim so odvzete vse pravice, njihovo zapanje v svoje izkoriščevalce in zatiralce ni pomagalo. Vsi so ostali siromašni, bedni in brezpravni. In tam, kjer so se v svojem obupu uprli, hoteli zdrobiti svoje okove, tam so jih morili, češ, da upor ni v soglasju s Tvojimi svetimi nauki. Tudi tu so zlorabili Tvoje sveto ime in celo prolivali nedolžno kri v Tvojem imenu.

In ako se ozreš, Sin Nebeški, na naš „novi svet“, kateri je potu vsakovrstnih in ogromnih prirodnih zakladov, tako da bi saj tu zamogli vsi ljudje živeti v blagostanju, bratstvu in medsebojni ljubezni, kakor si Ti učiš, — koliko bode in pomanjkanja bi pri nas opazilo Tvoje oko?! Tudi pri nas hiti na stotisoče, na milijone ljudi v Tvoje svete cerkve, kjer molijo Tebi in radostno poslušajo nasnanilo „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji“. Toda potem ostavijo Tvoje svete hramove, — prvi s mislijo in šepetajo, kako

bodo v nadalje (morda tudi z zlorabo Trojega svetega imena) izkoriščali one, kateri jim v potu svojega obrazu povečujejo njihovo bogastvo; zopet drugi ostavljajo Tvoja svetišča polni skrbi in vprašanj: kaj bomo jedli, kaj bomo pili, s čem naj se oblačimo in kje bomo prenočevali? Ti tvorijo večino prebivalstva tudi tistih stran oceanov!

In radi tega, o Jezus Kristus, pojdi zopet v nebesa k Bogu Očetu, kateri Ta je pred 1907 leti poslal na zemljo, da odrešiš svet. Povej im, da se

grešni svet ne ravna po Tvojih svetih naukih in da že okraj dvatisoč let greši proti njim. Naprosi Ga, da dodeli človeštvo toliko moči in nesebičnosti, da se bode povsodi ravnalo vestno po Tvojih naukih. In ko se to zgodi, zavlada bode povsodi na svetu ljubav, nikjer ne bode sovražstva in is vsakega arca posebej bode z vso iskrenostjo odmeval prekrasni božinski izrek:

SLAVA BOGU NA VIŠAVAH IN MIR LJUDEM NA ZEMLJI!

PREBIVALSTVO FRANCIJE.

Po najnovejšem ljudskem štetju ima Francija s Korziko vred 39 milijonov 252.267 prebivalcev. V petih letih se je tedaj prebivalstvo pomnožilo za 290.320. Na 71 večjih mest od pade 8.283.906 prebivalcev, t. j. za 223.072 več kakor leta 1901. Pariz ima 2.763.363 prebivalcev. Za njim je največje mesto Marseille s 517.498 prebivalci. Lyon ima 472.119, Bordeaux 251.947. Otok Korzika ima le 251.160 duš.

Za Božič.

O praznikih ima človek več časa za razmišljanje. V današnji dobi nervoznega dela je dobro, da malo postanemo, pogledamo okrog sebe in premislimo o tem, kar se kaže našim očem.

Zgodovina nas uči, da je ni dobe, v kateri bi bilo človeštvo tako neumorno in naporno delalo, kakor dandanes. V svoje delo smo vpregli ne samo sebe, ampak tudi moči, obdajajoče nas prirode.

Nikdar še ni bila zemlja tako dobro in v toliki meri obdelovana kakor danes, nikdar se še ni pridelovalo toliko žita kakor ga pridelujemo mi. In vendar je še kljub temu toliko njih, in to v naši najbližji okolici, ki kruha stradajo.

Nikdar ni človeštvo toliko spredlo in stakalo kakor dandanes, in vendar, poglejte okrog sebe in videli boste, koliko jih hodi strganih in na pol nagih okrog, prezebujočih v hudem mrazu...

Nikdar se ni toliko zidalo kakor dandanes in vendar noč za nočjo se dviga od vseh vogalov naših ulic krik onih, ki nimajo strehe. Mravljinice in mol imata luknje za vsako svojih mladih, a naši mali leže na umazanih kupih v stanovanjih, strupenih kot grob.

Je-li to sad našega truda, našega napornega dela? Je-li človeštvo sojeno, da se ne bode moglo nikdar povzpeti se v višje, jasnejše sfere?

Delo vendar časti in blaži, se je-li v naši dobi zvrгло, da nas pretvarja v sužnje mesto v proste ljudi? In to baš danes, v dobi, ktera tako glasno hvali svoje krščanstvo, svojo ljubezen do bližnjaka? Ktera toliko stori za reveže, toliko žrtvuje za trpine?

Tu nekje tiči zmota naše dobe, tu nam je iskati pogršek, slabost, ktero nam je popraviti, da spregledamo in krenemo na pravo pot.

John Ruskin, ta veliki mislec pravi v „Kroni divje oljke“: „Ljudje se neprestano pripravajo o tem, kaj je najbolje, najlažje ali najbolj priporočljivo storiti, ali o tem, kaj vam donaja največ dobička; nikdar pa ne vprašajo, v kolikor je čujem govoriti, kaj je PRAVIČNO storiti? To pa je zakon nebes, da ne bode nikdar zmorni presoditi, kaj je modro ali lahko, ako se niste prej odločili presoditi, kaj je pravično in to tudi storili. To je ono, kar je naš Gospod vedno ponavljal — zapoved vseh zapovedi, ktero nam je dal od vseh drugih največkrat. — Vršite sodbo in pravičnost.

Edino božje delo — edina zapovedana žrtev je — vršiti pravičnost; in baš to je zadnje, kar smo pripravljeno storiti. Vse rajše kot to! Kolikor hočete del usmiljenja, pa pravni pravičnosti. „Ne“, poročete, „usmiljenje je večje nego ljubezen.“ Da, je večje; ono je vrhunec pravičnosti, temelj je, kteremu temelj je pravičnost.

Pa vi ne morete imeti vrha brez temelja; ne morete zidati na usmiljenosti. Zidati morate na pravičnosti s tega glavnega razloga, ker sprva nimate usmiljenja, da bi z njim zidali. To je poslednje plačilo za dobrom delo. Vršite pravičnost proti svojemu bratu (to lahko storite, če ga že ljubite ali ne) in konečno ga bode ljubili. Bode pa nepravični proti njemu, ker ga ne ljubite in konečno ga bode sovražili.

Nedostatek pravičnosti v socialnem, političnem in privatnem življenju je pravi izvir mnogih in premnogih nadlog, ki tarejo moderno človeštvo. Pomoč bi bila lahka, ako bi le vsak o tem premišljal in se ravnal po svojem spoznanju.

Nečloveški oče.

Ladislav Friga, posestnik v Budimpešti, je zaprl svojega sina, ki je bil ves sključen, v svinjski hlev in ga pustil tam brez vse hrane. Zverinski oče je imel namen sina, ki mu je bil na poti, izstradati. Po nekem pismu brez podpisa je izvedela o tem policija in takoj poslala na lice mesta komisijo, ktera se je prepričala, da je resnica, kar je stalo v pismu. Ubogega fanta so našli čisto nagega v svinjskem hlevu, njegovo telo je bilo popolnoma sušljano in z ranami ter živalicami pokrito. Očeta so zaprli.

